

# ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

## 20.02.2014 г.

### Вестник Стандарт

#### ✓ Русия плаща на наши студенти

Москва. Русия подхваща изцяло нова образователна политика спрямо българите. От тази година тя отваря широко врати за наши сънародници, като кани напълно безплатно 50 от тях да учат в нейни университети.

"Правим нещо, което не е съществувало в последните над 20 г.", заяви Виктор Баженов от Россотрудничество, където ще се приемат документите на кандидатите. Институцията се намира в Руския културно-информационен център на ул "Шипка" 34, а документите се подават до 1 април. Окончателното класиране става ясно през юли. Ако кандидатите не са наясно с нещо, могат да получат и консултации на място.

Връщат се времената, когато българите заминаваха за Русия в търсене на престижно висше образование. Само че сега Русия ни плаща, за да учим. Водещите й висши учебни заведения се отварят за 50 млади българи, които ще могат да следват там напълно безплатно, независимо от факта, че на много места в страната висшето образование за чужденци е платено. Освен че осигурява следване без пари, държавата ще плаща на младите хора и академична стипендия. Те ще я получават до края на следването, независимо от успеха, който покажат. Стипендиите обаче не са високи и не покриват изцяло разходите за живот. На студентите обаче се предоставят и общезития на символични цени - колкото плащат и руските им колеги. В допълнение от руския център напомниха, че предизборното обещание на Путин е да вдигне стипендиите в пъти - така че може би в следващите години тази сума ще нарасне.

За да заминете да следвате там още тази година, не е задължително да знаете руски език. Ако не го владеете добре, получавате възможност да го учите без пари в една подготвителна година, която се брои отделно от времето за следване. Младите хора могат да избират от възможно най-големия брой университети - над 1000.

Дадено им е право да посочат вуз във всяка точка на необятната страна. Съществува портал, през който може да проверите кои висши училища предлагат търсената от вас специалност. Условието при кандидатстването обаче е да посочите само до 6 университета, като едва 2 от тях могат да бъдат в един и същи град. На практика младите хора могат да изберат почти всички руски университети с много малки изключения - не може да напишете например МГИМО, школата на дипломатите, защото кандидатстването там е обвързано с Външно министерство.

Тази година Русия предлага места за наши студенти на практика във всички образователни степени. Най-много са местата за бакалаври - 28, като част от тях са целево за конкретни специалности. На първо място - нефт и газ, която става много стратегическа с оглед на "Южен поток".

Русия се намира прословутата "Нефтянка", както наричат университета за нефт и газ "Губкин". Младите хора получават възможност да го изберат и след това да започнат работа в един отрасъл, в който се очертават немалки заплати. Има целеви места и за информатика, психология, езикознание, икономика и управление, музика. 20 от местата са оставени за специалност по избор на самите кандидат-студенти. Освен това има 4 бройки за магистри, 8 за аспиранти, което е еквивалент на нашата докторантура, 3 за стаж в областта на изкуството и 7 за следдипломна квалификация на вече завършили висшисти.

Университетите сами вземат решение приемат ли кандидата на базата на документите му. Интересното е, че освен академична справка или диплома, трябва да предоставите и попълнена анкета с прикрепена цветна снимка. Изисква се и копие от медицинска справка, че нямате СПИН, както и медицинска справка, че нямате противопоказания за обучение в Русия. Нужно е да покажете и копие от паспорта, с който смятате да пътувате.

В повечето университети има възможности за работа вътре в самия вуз, за да могат студентите да подсигурят издръжката си. Някои от висшите училища имат и предприятия, в които внедряват най-новите иновации, разработени от учените им. Студентите получават възможност да работят и там. Що се отнася до издръжката, тя зависи от града, който ще изберете. Не е необходимо да се нахвърляте на Москва, която е един от най-скъпите градове не само в Русия, а и в света. Във Воронеж и град от неговия тип например за нормален живот стигат около \$200.

Във Владивосток пък съществува уникален в технологично отношение университет, снабден с най-модерната апаратура. Плюсът от избора на Далечния изток е и в това, че там има възможности за пътувания по обмен в Япония и Китай например. Руските представители дадоха и пример със завода в Шумен, който произвежда части за КАМАЗ. Негови бъдещи кадри могат да завършат автотранспортния институт, който е на много високо ниво. Неотдавна пък Алтайска делегация при посещение в Шумен посочила, че искат наши специалисти, за да произвеждат сирене.

Възможно е студентите да се насочат и към селското стопанство в тази връзка. Много престижни са вузовете по изкуствата, но за да ви приемат там, най-вероятно ще е нужно да положите и допълнителен изпит. Има и пет уникални университета по морско дело, които никога няма да те оставят безработен, независимо в коя точка на света се намират. Русия е амбицирана да увеличава местата за българи в следващите няколко години. В момента у нас има около 50 000 души, завършили руски и съветски висши училища по различно време. Въпреки разпадането на споразумението между двете ни страни за взаимно признаване на дипломите, и в момента в наши висши училища учат около стотина руснаци.

Дипломите от руски университети се признават у нас от университетите или НАЦИД въпреки липсата на изрично споразумение по този въпрос.

Търсят се най-вече инженери и IT

Моделът, по който руското висше образование се променя през годините, доста напомня българския. В първите години и ние си произведохме свръхколичества от икономисти и юристи и в момента заплатите в тези сектори падат, казаха от руската федерация.

За сметка на това в момента има засилено търсене на инженери и на хора в IT сектора. За да реши проблема с липсващите информатици, Русия е отпуснала допълнителни безплатни места по тези специалности. Логично, много търсена е и нефт и газ, защото "Южен поток" е "цял един нов отрасъл", казаха представителите на Русия.

#### ✓ Алма матер е хит сред шефовете

София. Рейтинговата система на университетите, която излезе неотдавна, прави доста любопитен разрез на образователната система. Тя показва не само къде и как се реализират младите хора, завършили университет, а и как висшите училища се котират сред работодателите, какви са предпочитанията на отличниците и с какви разлики в заплатите започват младите висшисти от различните вузове. Последните данни обаче са леко спорни, тъй като за база се взема информацията на НОИ. Съгласно нея например стоматолозите се оказват с доста нисък доход, защото се осигуряват на минималния за професията осигурителен праг. Друг плюс на рейтинга е, че той може да покаже и дали заплатата, с която започва младият човек, е по-висока или по-ниска от средната за региона.

Ако за дадена длъжност кандидатстват абсолвент от СУ и друг университет, ще бъде предпочетен първият. Кадрите на Алма матер са фаворитите на работодателите, показва рейтингът на вузовете. Най-желани се оказват математиците с диплома от СУ - 91,17% от шефовете са изразили предпочитания именно към тях. 10 от първите 20 места в класацията на компаниите държат все специалности от СУ. Сред тях са история, филология, право, биология, химия и други. Втори в списъка на работодателите обаче са младите актьори и режисьори, които се дипломират в НАТФИЗ "Кръстьо Сарафов". Нароиците се други факултети в тази сфера очевидно не са сериозен конкурент на държавното театрално училище, защото 90% от театралните шефове твърдо залагат на неговите възпитаници. На трето място са архитектите от Университета по архитектура, строителство и геодезия.

В топ 20 са и Медицинският и Техническият университет с по две специалности, Художествената академия, както и хранителните технолози и агрономите от Пловдив. Интересното е, че в първите 50 се е промъкнал само един частен университет - Нов български, със специалностите си изобразително изкуство и педагогика. Американският университет, чиито възпитаници са в челния списък по високи заплати, не е сред фаворитите на шефовете, което донякъде се обяснява с факта, че много от завършилите го се реализират в чужбина.

Повечето от частните колежи обаче са доста назад в списъка не само по отношение на заплатите на абсолвентите си, но и на престижа сред шефовете. Сред последните в класацията се оказват и онези специалности в държавните университети, които не са били традиционни за тях, а са разкрити под влияние на модните тенденции с идеята за привличане на повече студенти - например икономиката в Аграрния университет, инженерството в Тракийския, театрално и филмово изкуство в Югозападния. Под 1% от работодателите са посочили техните кадри като желани за назначение. Което означава, че биха ги взели на работа, само ако съвсем няма други конкуренти.

Сред студентите престижните университети почти съвпадат с работодателските фаворити - Алма матер е класиран на 12 места от първите 20. Най-престижно в очите на младежите е правото там. Любопитното е, че военните университети, които според класацията дават едни от най-високите заплати в държавата, са събрали под 1% престиж в очите на студентите. От значение обаче е и фактът, че там учат много малко млади хора - общо около 700 в цялата страна.

Най-много у нас са студентите по икономика и администрация - общо 87 000 от около 250 000 студенти. Това на практика означава, че всеки трети студент учи за икономист или администратор, което най-вероятно ще пресити пазара на труда с такива кадри в близките няколко години. Следват ги бъдещите юристи - те са малко над 11 000. В същото време се очертава дефицит на математици - това направление е на четвърто място отзад-напред с едва 500 студенти.

Рейтингът дава и тенденциите за откриване на нови работни места според шефовете. Там фаворит е медицината - 62% от болничните шефове предричат, че страната ще закъса за лекари в следващите 5 години. И в това няма нищо чудно, след като една четвърт от младите доктори вече не се осигуряват в страната. Това най-вероятно означава, че са емигрирали в момента, в който са получили дипломите си. Около половината работодатели заявяват, че ще расте нуждата и от архитекти, психолози, информатици и специалисти по електроника. 39 на сто са на мнение, че от повече специалисти ще се нуждае и туризмът. В същото време обаче има цели университети, в които едва 10-20 % от завършилите туризъм работят по специалността си.

В същото време някои от тези специалности се явяват и в списъка на работодателите за намаляване на нуждата от специалисти - 12% са на мнение, че в близко бъдеще няма да ни трябват толкова много спецове по електроника и автоматика. Интересното е, че според най-много от тях ще спадне глътът за машинни инженери. Една десета смятат, че в повече ще ни дойдат филолозите.

Според рейтинга с най-високи заплати започват информатиците на Алма матер. Много изненадващо е обаче, че при изчисляване на съотношението работна заплата спрямо средния доход в областта с най-високи доходи се оказват пожарникарите. Вероятно в малките населени места с по-нисък среден доход техните заплати доминират. Най-любопитни са разликите в заплатите на завършилите най-добрите и най-слабите университети, които в много от специалностите стигат до три пъти. Така е например в икономика. Двойна разлика има и при младите инженери. Докато випускниците на Техническият започват с 1134 лева месечен доход, инженерните кадри от Аграрния в Пловдив имат стартова заплата 645 лв.

Ветеринарите учат по 50 часа

Бъдещите ветеринари разбиват мита, че най-много се учи в специалност медицина. Те се оказват на първо място по критерия интензивност на обучението, като отделят общо 50 часа на седмица за лекции, семинари и самоподготовка. Медиците са на второ място, като при тях натоварването е средно 44 часа. Следват ги архитекти и стоматолози. Най-малко време отделят за учене младите хора, които следват теория на изкуствата. Те се занимават с подготовката си средно по три часа на ден, като при това си оставят свободен уикенда. Много малко време за обучение се отделя и по специалност спорт, теория и управление на образованието, както и по много желаната администрация и управление. Студентите в последната прекарват над учебниците и в лекционната зала наполовина по-малко време, отколкото един бъдещ ветеринарен лекар.

Заетостта отчасти се дължи и на участието в стажове, които са най-много отново при бъдещите ветеринари и медици. Онези сред тях, които оценяват участието си в стаж като полезно, са над 90%. В същото време най-недоволни от стажуването си се оказват също учещите теория на изкуството. Едва 9% от тях посочват, че по време на практическото си обучение са научили нещо полезно. Приблизително толкова недоволни са и философите, както и математиците. Много трагично е и положението при икономистите - четирима от петима студенти по икономика не смятат, че практиката, която са карали, ги е научила на нещо. С най-ниска оценка за стажа си са математиците и философите на Пловдивския университет.

Отличниците - в Американския

Най-много млади хора с отличен успех влизат в специалност медицина. Ако обаче проследим по университети къде отиват отличниците, то с най-високи оценки от дипломата влизат информатиците в Американския университет. При тях средната оценка, с която приемат, е 5,93. Със същия успех се влиза и в обществени комуникации и информационни науки на този университет. Обяснението вероятно е, че тези специалности учат не много на брой хора - по около стотина в направление. Интересното е, че на трето място се оказва педагогика на обучението в Нов български, където средният успех е 5,91. Веднага след това е администрация и управление в Академията на МВР.

Има обаче и цели специалности, в които се влиза средно с тройка. Такава е например машинното инженерство в Бургаския университет "Асен Златаров". Там 3,73 от дипломата е напълно достатъчно, за да бъдеш приет. 3,83 пък стигат, за да учиш енергетика в Европейския политехнически университет в Перник.

#### ✓ Очакват до 50% ръст на фондовата борса

София. Българска фондова борса ще нарасне до 40-50% през 2014 г., прогнозира от ЕЛАНА Трейдинг. Годината дава и възможности за дългосрочни инвестиции в злато и акции. Плавно поскъпване на щатския долар и стабилни цени на петрола, прогнозира от ЕЛАНА Трейдинг и европейската инвестиционна банка Saxo Bank в съвместния си анализ за 2014 г. За българската икономика експертите на ЕЛАНА Трейдинг смятат, че през 2014 г. хората ще са по-склонни към покупки и инвестиции, защото потребителското доверие се е подобрило и вече има очакване за растеж. Признаците за излизане на икономиката от стагнацията вече са налице, каза Цветослав Цачев, ръководител "Анализи" в ЕЛАНА Трейдинг. На БФБ вече влизат капитали, прехвърлени от банкови депозити, защото инвеститорите вярват, че на борсата може да се печели след ръста от 42% през 2013 г. За 2014 г. анализаторите на ЕЛАНА очакват запазване на силното представяне на българските акции с ръст на основния индекс SOFIX в диапазона 40%-50%. Цачев очаква в САЩ борсови индекси през 2014 г. да нараснат с 10%.

От ЕЛАНА Трейдинг смятат, че през първото полугодие курсът на долара ще бъде около 1,36 EUR/USD (1,44 лв. за долар). Прогнозата на Saxo Bank е за поскъпване за долара от 1,35 EUR/USD (1,45 лв. за долар) за първото тримесечие, до 1,27 EUR/USD (1,54 лв.) за края на полугодия и 1,20 EUR/USD (1,63 лв.) в края на годината. От ЕЛАНА смятат, че златото може да поскъпне, което ще даде възможности за средносрочни инвестиции. Цена от \$1400 за тройунция е постижимо равнище за 2014 г., каза Цветослав Цачев. От Saxo Bank обаче смятат, че всяка изненада на финансовите пазари може да отдръпне инвеститори от златото. Затова посочват средна цена от \$1250 за тройунция за първото тримесечие с риск за понижения.

Реализират проекти поне за 1 млрд. през 2014 г.

Проекти за поне 1 млрд. лв. ще бъдат реализирани у нас през 2014 г. Това посочи Светослав Младенов, изпълнителен директор на Българската агенция за инвестиции (БАИ) пред агенция Фокус. В рамките на тази година инвестиционни проекти ще реализират компании като Девня цимент АД, СОЛ България ЕАД, Тракия Глас България, АББ България ЕООД, ВНТС-Бер Хелла Термоконтрол ЕООД, Витте Аутомотив ЕООД, Марица олио АД, Бони Холдинг АД, Фесто производство ЕООД, Теклас България и АЛС България ЕООД. Разширение на дейността си ще предприемат и Либхер Хаусгерете Марица ЕООД и Интегрейтид Микро-Електроникс България ЕООД, каза Младенов. Нов завод за кабелно оборудване за автомобили се очаква да заработи до края на годината в Плевен, каза шефът на БАИ. Става дума за световния автомобилен доставчик Нексанс Аутоелектрик, който ще произвежда кабелно оборудване за автомобили у нас чрез дъщерната си компания Електрокабел България. Изработените в Плевен части ще бъдат за компании като Daimler, General Motors и други.

Стартираха 53 нови инвестиционни фонда

Нови 53 инвестиционни фонда се появиха у нас през миналата 2013 г., сочат данните на БНБ. Така към края на миналата година в България функционира 458 инвестиционни фонда, като 352 от тях са чуждестранни, а 106 местни. Общата сума, управлявана от всички фондове, нараства с цели 50,9% или 484,6 млн. лв. за година до общо 1,436 млрд. лв. За сравнение, към края на 2012 г. размерът на управляваните от инвестиционните фондове активи е възлизал на 952 млн. лв. Отчетеното увеличение към края на 2013 г. спрямо края на третото тримесечие е 129,5 млн. лв., или 9,9%.

**✓ Евробарометър: Икономическата ситуация в страната е лоша според 94% от българите**

Очакванията за подобрене спадат от 26% до едва 12% за последните три години. Огромно мнозинство от българите (94%) оценяват настоящото положение на националната икономика като лошо. Едва 5% от населението на страната е на мнение, че българската икономика е в добро състояние - стойност, шест пъти по-ниска от средното за ЕС. С подобни негативни нагласи са и в Гърция (2% оценяващи икономическата ситуация като добра, 98% оценяващи я като лоша), Кипър, Португалия, Хърватия и Испания.

Само 12% от българите пък прогнозираят подобряване на икономическата ситуация в страната в следващите 12 месеца при средно 21% за гражданите на останалите страни от ЕС. Това показва редовното годишно проучване на Евробарометър, предаде пресслужбата на Европейската комисия в сряда.

Вяра в ЕС

От социологическото звено отбелязват, че българските граждани традиционно имат положителна нагласа и отношение към ЕС и неговите институции. Затова не е изненада, че за разлика от оценките за състоянието на националната икономика българите изразяват значително по-позитивни виждания за състоянието на европейската икономика, отколкото средния европейски гражданин.

Българите са и сред са най-големите оптимисти относно цялостното развитие на Европейския съюз, като близо половината (47%) от тях смятат, че нещата в ЕС вървят в правилната посока, но и сред най-големите песимисти за общото развитие на собствената си страна - 55% от българските граждани са на мнение, че нещата в България се развиват в грешната посока. Скептицизмът на европейците към развитието на собствените им държави също е висок, но разликата е в положителните мнения - в последните 2 години все повече европейски граждани оценят посоката на развитие на страните си като правилна. В България обаче само за две години позитивните виждания са спаднали почти наполовина.

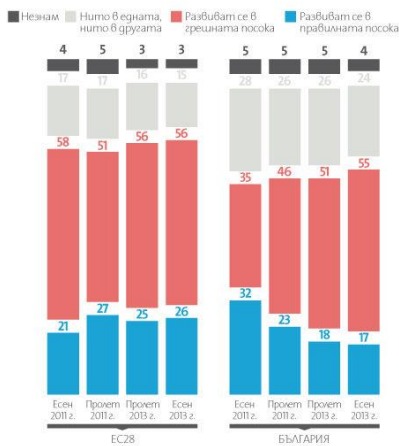
Българите възприемат Европейския съюз и като най-способен (в сравнение с националното правителство, Г-20, Международния валутен фонд и САЩ) да предприеме успешни

мерки за справяне с негативните последствия от икономическата криза. За разлика от българите жителите на ЕС като цяло възлагат значително по-голяма роля на националните правителства.

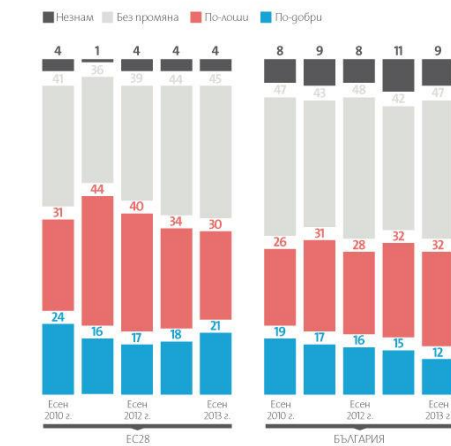
Неудовлетворени от демокрацията

Мнозинството от българското население не са доволни от начина, по който функционира демокрацията в България. Едва 14% от населението изразяват удовлетвореност по този индикатор. Този процент е с над 30 процентни пункта под средното измерено за ЕС и нарежда България на последно място сред всички страни членки. Евробарометър отчита подобни нагласи в Португалия и Румъния, докато на обратния полюс са жителите на Дания и Швеция.

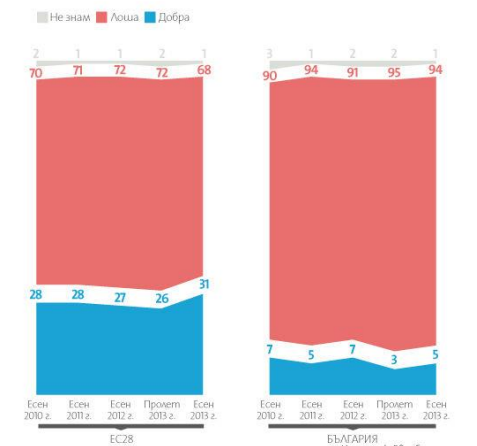
**СПОРЕД ВАС КАК СЕ РАЗВИВАТ ДНЕС НЕЩАТА ВЪВ ВАШАТА СТРАНА, %**



**КАКВИ СА ОЧАКВАНИЯТА ВИ ЗА ИКОНОМИКАТА ВЪВ ВАШАТА СТРАНА В СЛЕДВАЩАТА ГОДИНА, %**



**КАК БИХТЕ ОЦЕНИЛИ ИКОНОМИЧЕСКАТА СИТУАЦИЯ В СТРАНАТА ВИ, %**



**✓ Свръхрегулация заплашва капиталовия пазар**

Законови промени, които засилват функциите и глобите на Комисията за финансов надзор, могат да доведат до административен произвол

Участниците на капиталовия пазар може да се окажат свръхрегулирани и уязвими на административен произвол, ако проектът за изменение на Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПИ) бъде приет във вида, предложен от Комисията за финансов надзор (КФН). Текстът му бе публикуван на интернет страницата на регулатора в началото на февруари и в момента събира мнения и предложения от заинтересованите лица от професионалната общност, преди да бъде придвижен за гласуване към парламента.

Повод за готвените промени е изискването за хармонизация на местното законодателство с европейското в областта на надзора над капиталовия пазар. Брюксел се опитва да затегне контрола върху играчите, за да се застрахова срещу нова финансова криза, и е очаквано промените да не се харесат на инвестиционните посредници и управляващите дружества. По-неприятното за тях обаче може да дойде не вследствие на буквалния превод на брюкселските регламенти, а от местните добавки, включени в пакета с предложения за изменение на закона. Според специалисти от капиталовия пазар, ако проектът не бъде преработен, чрез него ще се създадат условия за рекет върху бизнеса и ще се въведат непосилно тежки санкции, каквито Европа не иска от нас.

## Глоби за милиони

Сред най-фрапантните на пръв поглед промени в ЗПФИ са увеличените размери на имуществените санкции за някои по-тежки нарушения. Предвидени са глоби за физически лица от 2 хил. лв. до 10 млн. лв., а за юридическите до 10% от годишните приходи от дейността. "Това може би е адекватна санкция за някоя голяма английска или френска банка, но за български посредник е прекомерно", коментира Любомир Бояджиев, председател на Българската асоциация на лицензираните инвестиционни посредници. По думите му няма посредник, който може да си позволи да плати такава санкция и ако се стигне до налагането ѝ, то той ще бъде принуден да затвори врати. Официално в бранша обаче не се изказват срещу високите глоби.

Същото обяснява и Николай Попов, който е заместник-председател на КФН, отговарящ за инвестиционния надзор. Той намира, че не глобите са високи, а икономическата среда в България е такава, че санкциите изглеждат прекомерни. Попов обръща внимание, че от получените до момента становища от професионалните асоциации не е имало нито едно възражение по отношение на размера на санкциите. От БАЛИП обясняват въздържаността си с доверие в регулатора, че, пристъпвайки към санкциониране на даден посредник, ще се действа с разбиране и ще се съобразява с мащаба на пазара, вместо да прилага буквата на закона.

Реално обаче целта на Брюксел да сближи сериозните различия в санкциите между различните страни членки може да доведе до нежелани странични ефекти. Така широките диапазони, които КФН си оставя да налага санкции по собствена преценка, са предпоставка за административен рекет и могат да станат стимул за корупция.

Размерът на глобите обаче не е най-притеснителното в готвените промени. Според така предложенения текст ще се разшири кръгът от нарушения, които ще могат да се санкционират по този безпрецедентно тежък за пазара начин. Увеличават се и случаите, при които Комисията за финансов надзор ще може да иззема лиценза на инвестиционен посредник. Всичко това е местна инициатива и европейските директиви не налагат подобна строгост.

"Това е предпоставка за административен произвол и рекет върху бизнеса", намира експерт от капиталовия пазар, който предпочете да не бъде назоваван. Заместник-председателят на КФН Николай Попов обяснява допълнителните текстове с установени лоши практики на местния капиталовия пазар, които може да бъдат коригирани именно по този начин. По повод на опасенията, че след като бъде въоръжена със свръхправомощия, КФН ще може да действа субективно спрямо посредниците, Попов изтъкна, че регулаторът е колективен орган и решенията в него не се вземат едностранно. "Ако проследите историята и поведението на регулатора, той никога не си е поставял само за цел да отстрани един или друг инвестиционен посредник. Може да направите справка колко лиценза на инвестиционни посредници са отнети във връзка с нарушаване на закона", препоръча Попов. Той настоя, че предложенията в проекта търпят промени, ако срещнат възражения, и именно затова са публикувани за обсъждане.

Думите му могат да бъдат оборени от собствениците и управителите на "Стандарт инвестмънт", чийто лиценз бе отнет през март 2012 г., а няколко месеца по-късно това се случи и с управляващото дружество от групата. Тогава от инвестиционния посредник твърдяха, че лицензът е отнет за нарушение на изисквания, на които компанията всъщност отговаря, и съответно отнемането на лиценза е неправомерно. Посредникът аргументира тази "незаконноустановена цел" с две пояснения - едното, свързано със "смущаващо искане", което е отказал да удовлетвори, а второто с потенциална "предубеденост" от страна на "директор на КФН, натоварен с надзорните функции". Впоследствие на две инстанции Върховният административен съд прие жалбата на "Стандарт инвестмънт" и окончателно отмени санкцията на регулатора, но бизнесът на компанията бе безвъзвратно изгубен.

## Неравнопоставеност с банките

Инвестиционните посредници имат още едно основание да негодуват от по-тежката регулация, при която ще работят: за колегите им от банките, предлагащи същите инвестиционни услуги, тя няма да важи. Имайки предвид, че в банковия сектор са съсредоточени ресурси, многократно надвишаващи тези, акумулирани от инвестиционните посредници, няма никакво основание за инвестиционните посредници да се предвиждат допълнителни санкции, които нито директивата изисква, нито БНБ счита за необходимо да се въвеждат по отношение на кредитните институции, коментират експерти. Според тях българският законодател би следвало да прилага един и същ подход по отношение на банките и инвестиционните посредници, след като въвежда изискванията на едни и същи европейски норми, важащи без разлика за банките и за небанковите инвестиционни посредници.

## Тежки времена за посредниците

Дори и изброените дотук спорни предложения да бъдат изгладени по най-добрия начин, с влизането в сила на европейските правила за пазарите на финансови инструменти бизнесът на инвестиционните посредници ще се окаже още по-труден. За оцелелите трийсетина посредника след финансовата криза разходите чувствително ще се увеличат. За това се предупреждава и в мотивите, придружаващи законопроекта.

"Още не сме пресметнали и с колко ще се увеличат разходите ни, но това неминуемо ще последва, когато се въведат новите изисквания", категоричен е и Любомир Бояджиев от БАЛИП. И допълва: "Проектът е почти изцяло съобразен с европейската директива за пазарите на финансови инструменти (MiFID) и за съжаление въвежда една свръхрегулация в България. Личи си, че е правена за по-големи институции и за пазар, който е по-голям от нашия. Но ние нямаме избор, няма как да влизаме в дискусия с Европейската комисия. Можем да повлияем само на някои малки вътрешни разпоредби, които Комисията за финансов надзор е подготвила."

По график след съгласуванията със засегнатите участници на пазара КФН трябва да преработи проекта и да го изпрати в Министерството на финансите. Оттам промените ще се отправят към парламента, където допълнително могат да се извършват редакции.

## ✓ България е пред демографска катастрофа

Най-активните българи напускат страната, се казва в правителствен доклад, изготвен от социалното министерство. България е водач по почти всички негативни демографски тенденции в Европейския съюз - смъртност, ниска раждаемост, отрицателен прираст на населението и др. В дългосрочен план рискът от тези явления е, че населението на страната ще намалява средно с по 35 хил. души годишно, а структурата му се изменя така, че все по-малко работещи ще финансират издръжката на все повече възрастни хора.

Натискът се забелязва най-вече през необходимостта от допълнителни разходи в публичния сектор – за пенсии, за здравеопазване и за социални мерки. Освен това на пазара на труда става все по-трудно да се намерят квалифицирани и високообразовани служители, защото голяма част от тях емигрирали.

Тревожните тенденции са описани в официален правителствен доклад "Демографската политика в България - от предизвикателства към възможности", който е изготвен от Министерство на труда и социалната политика.

"България е първа сред останалите държави – членки на Европейския съюз, с най-висок отрицателен естествен прираст на населението, т.е. темповете, с които България губи население, са най-високи в Европейския съюз", се казва в прегледа на демографското развитие.

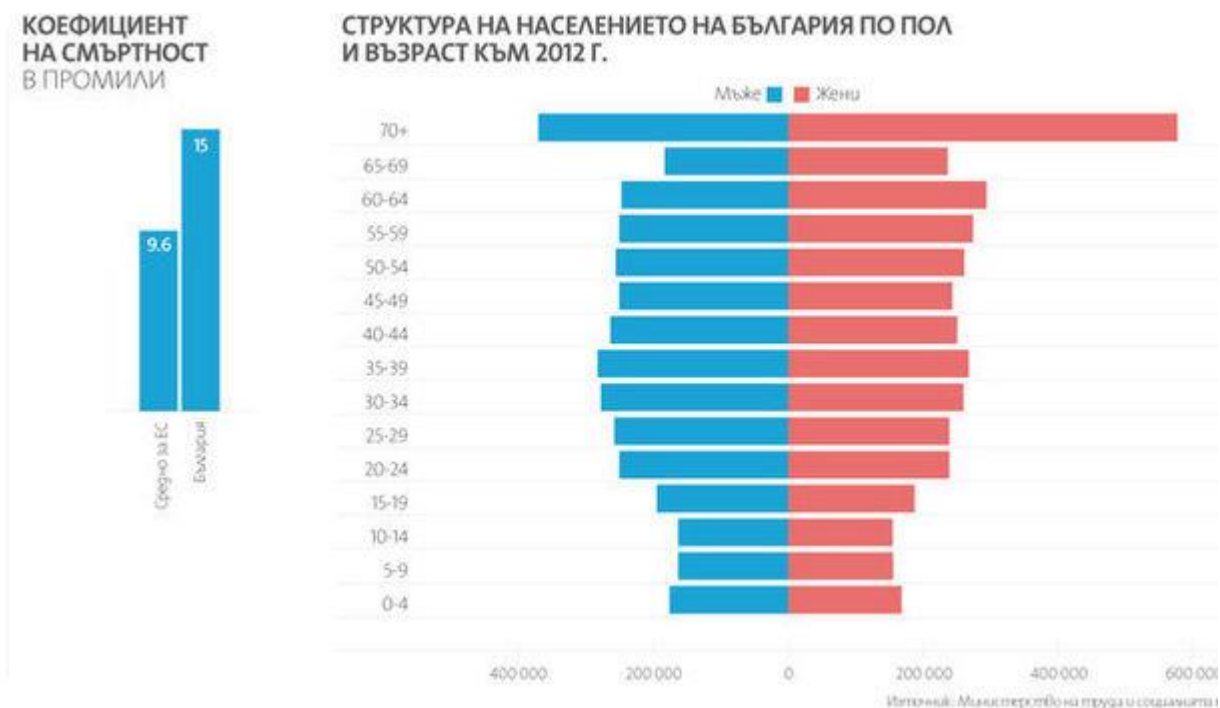
Какви са причините

Социалното министерство посочва, че през цялата втора половина на миналия век коефициентът на прираст на населението намалява, като през 1990 г. достига до нула и оттогава насам е отрицателен.

Това се дължи на всички възможни причини – негативен имиграционен поток, по-висока смъртност, отколкото раждаемост, отлагане на ражданията по икономически причини. По последни данни към края на 2012 г. в България е имало 1.6 млн. жени в детородна възраст. Броят им е намалял с 310 хил. между 1990 и 2010 г., до края на 2015 г. ще спадне с още 223 хил., а до 2030 г. - с още половин милион.

"Днес жените често са изправени пред дилемата професия, кариера или семейство и деца и все по-често тази дилема се решава в полза на кариерата. Принос за това имат и удължаването на образованието и промени в културните стереотипи, особено сред жените, в резултат на което у съпрузите се формират определени преценки и възгледи за размера на потомството им и последователността в ражданията, известно като семейно планиране", се казва в доклада. Резултат от изместването на ражданията към по-зрялата възраст кара много семейства да се примирят с това, че ще имат само едно дете, въпреки че желаят поне две.

В подобно проучване от 2011 г. Берлинският институт за изследване на демографията посочва, че това явление е характерно за развитите държави, но посочва и решение. Това е гъвкав пазар на труда, който позволява почасов труд, и изграждане на мрежа от ясли и детски градини, където родителите да поверяват децата си без притеснение за качеството на грижите, които ще получат.



Жените мигрират повече

Интересен факт е, че именно жените емигрират повече, отколкото мъжете. Според доклада на министерството сред българите, които сменят своя адрес в страната с адрес в чужбина, жените са с 10% повече от мъжете и близо половината са на възраст 20 - 39 години. От тях 15% са на възраст под 20 години, а около 80% са със средно и висше образование. Първият проблем според експертите е, че млади и образовани хора, в които държавата е инвестирала и които се адаптират по-лесно към пазара на труда, напускат България и това оказва сериозни социални последици за бъдещото развитие на страната.

Другият притеснителен факт е, че емиграцията намалява и възможностите за възпроизводство. Така според министерството се понижава равнището на потенциалната бъдеща раждаемост не само за следващите 10 - 15, но и за много по-дълъг период от време – 40 - 50 години. Миграцията се отразява още по-сериозно на малките населени места.

Какво предлага правителството

Българският отговор на демографските проблеми, които настъпват, засега е да се сформира междуведомствена комисия с представители на всички министерства, която да координира законодателството и секторните политики, да благоприятства качеството на живота в България.

Социалният министър Хасан Адемов се обяви за задължителна оценка на въздействието при всяка законодателна инициатива на правителството, така че промените да не задълбочават допълнително демографската ситуация.

### [Вестник Дневник](#)

#### **✓ Фонд "Земеделие" намали лихвата по кредитите от 6% на 5%**

Фонд "Земеделие" ще отпусна заанапред кредити с лихва от 5% вместо 6%, както досега, реши управителния съвет след предложения на браншови организации.

Облекчените лихвени условия ще се прилагат за новите кредити по схемата за инвестиции в селското стопанство и за пчелари с одобрени проекти по Националната програма по пчеларство (НПП).

Кредитна схема за инвестиции в селското стопанство подкрепя създаването, възстановяването и отглеждането на трайни насаждения, оранжерийното производство, изграждането и оборудването на животновъдни ферми, както и покупката на животни, техника и оборудване.

Схемата за кредитиране на лица с одобрени проекти по Националната програма по пчеларство за тригодишния период 2014-2016 г. дава възможност на бенефициентите да получат предварително финансов ресурс за реализиране на одобрените им проекти по мерки Б и Г - закупуване на нови кошери, голи роеве, отводки, пчелни майки и препарати за борба срещу вароатозата.

#### **✓ Фонд "Земеделие" ще рефинансира кредити до 1 млн. лв. по селската програма**

Управителният съвет на фонд "Земеделие" реши да увеличи максималният размер на рефинансиране на кредити, отпуснати от търговските банки за проекти от Програмата за развитие на селските райони (ПРСР). Таванът вече е 1 000 000 лв., а не 750 000 лв., както беше досега и покрива до 100% от одобрените инвестиционни разходи, намалени с извършените авансови и междинни плащания.

Промяната засяга кредитите по мерки 121 "Модернизиране на земеделските стопанства", 122 "Подобряване на икономическата стойност на горите", 223 "Първоначално залесяване на неземеделски земи", 226 "Възстановяване на горския потенциал и въвеждане на превантивни дейности", 311 "Разнообразяване към неземеделски дейности", 312 "Подкрепа за създаване и развитие на микропредприятия" и 322 "Обновяване и развитие на населените места". По мярка 123 "Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти" максималният размер на рефинансиране на един кредит е увеличен до 100% от инвестиционните разходи, намалени с извършените авансови и междинни плащания.

Ръководството на фонда реши да включи в схемата за рефинансиране и мярка 41 "Прилагане на стратегии за местно развитие". Така одобрените чрез местните инициативни групи проекти също ще могат да се възползват от по-изгодни условия за кредитиране – с годишна лихва до 7% и срок на погасяване до 60 месеца.

Срокът за прилагане на схемата е удължен до 30 април 2015 г. Повече информация за рефинансирането ще намерите на [www.prsr.bg](http://www.prsr.bg) – "Стъпки за кредитиране".

От 2011 г., когато схемата започна да се прилага, досега фондът е финансирал 442 проекта с кредити в размер над 96 млн. лв.

### [Вестник Преса](#)

#### **✓ Шефът на Lafka: Това е бизнес проект**

Борис Захариев твърди, че веригата заема както общински, така и частни терени

Търговци от различни градове обявиха, че веригата за продажба на цигари и вестници на "Табак Маркет" Lafka е опасност за свободата на пазарната икономика. В страната назрява протест срещу оранжевите търговски обекти. Тази и други теми коментира пред БТВ изпълнителният директор на "Табак Маркет" АД Борис Захариев.

Има ли две страни в този спор – малките дребни търговци от една страна и един голям търговец, агресивно навлизащ в пазара, какъвто е вашата компания?

Не бих казал, тъй като това е изцяло бизнес проект, изцяло икономически проект, който копира най-вече успешни проекти в други държави от ЕС като например във Франция, Хърватия, Гърция, Унгария, Австрия и т.н. Ние в момента осъществяваме една бизнес идея и се опитваме да се възползваме от една ниша, която съществува на пазара. Такава верига до момента в България няма, но е ясно от опита на страните от биваш Югославия, че тук би бил успешен модел.

На пресконференция бяха извадени примери от различни европейски градове, в които има лимит за какъв процент от този пазар на будки и лавки могат да бъдат притежавани от една компания?

Не съм запознат да има такъв лимит, това, което знам, е, че в много от страните има вериги, които наистина имат доста обекти. Тук се използва синергията от мащаба, тоест, когато един търговец е по-голям той може да преговаря по-спешно със своите доставчици, съответно да предложи по-интересни продукти на клиентите си и разбира се на по-атрактивни цени.

А как си обяснявате твърденията на дребните търговци, че до този момент общините не са им позволявали да притежават повече от един обект. Как вие успяхте да си издействате цели градове?

Доколкото съм запознат, такава наредба има единствено в град Бургас, в останалите градове тази практика не съществува именно защото един търговец, когато има повече обекти, може да развие бизнеса си успешно, да инвестира в него. Съответно, да има повече приходи... В останалите общини това не е така. Има търговци, които имат доста на брой обекти в определени градове, общината им позволява те да се развият и съответно да инвестират в бизнеса си. Човек, ако има само един обект, има определени приходи, които го лимитират от една страна да инвестира, тъй като няма мащаб.

Търговци дадоха примери от София за това, че са искали да имат втори обект и не им е позволено.

Доколкото съм запознат няма такова ограничение за София.

Конструкциите на лафките вече са приготвени. Откъде знаете, че ще спечелите конкурсите?

Абсолютно не е вярно, дават ни размерни обекти, те са не повече от 50-60-обекта, мисля... Тук искам да отбележа, че ние имаме доста подписани договори за частни имоти. Тоест, ние експандираме не само върху публични места, а и договаряме частни собственици, включително се явяваме на търгове в София - Метрополитен и Общински пазар и т.н., тоест имаме вече договорени определени локации, за които сме подготвили павилиони. Ние създадохме един доста добър модел на самия павилион и това се оценява почти навсякъде. Самият производител е свободен да продава и на други кандидати, които биха искали да се възползват от нашия опит, съответно да поръчат павилион при него.

Дали е честно само една частна компания да се възползва от тези места, където има голям пътникопоток, все пак те са публични и общи?

Във всеки един от градовете, в които оперираме наши обекти, сме участвали в една открита, прозрачна процедура, която в повечето случаи е търг или конкурс. Законът не позволява други начини за отдаване под наем на тези места. Смя да твърдя абсолютно отговорно, че в процедурите, в които сме участвали, няма дискриминационни условия, тоест всеки един търговец може да участва, разбира се, ако има визията за бизнеса си за 10 години напред или 5 или за колкото е даден самият конкурс.

Това е основната причина в повечето от градовете малки търговци, които имат по един обект да не могат да се включат на такива конкурси. Ние сме имали случаи, в които наши конкуренти съответно са печелили дадената процедура тъй като предлагат по-добри условия за общината.

Това са еднакви условия, но възможно ли е при тези нови условия един човек с дребен бизнес да участва?

Разбира се, разбира се.

А може ли да ми кажете за тези условия за франчайз? Доколкото разбирам, също от Бургас, там имаше по-активно представителство днес, те обясниха, че вие предлагате франчайз.

Ние предлагаме концепцията франчайз, тъй като искаме да работим с местния бизнес, ние сме отворени на диалог, както и днес (вчера – б.р.) заявихме. Двете силни страни на местния бизнес и на една централизирана структура като нашата са това, че местният бизнес той познава по-добре клиентите си, познава по-добре региона. Може да продава по-добре, съответно да дава предложения за интересен асортимент, за интересни промоции и т.н.

Докато тази платформа, в която сме ние, ние пък можем лесно да я договаряме, тоест ние сядайки на масата с един голям доставчик можем да договорим много по-добри условия, отколкото един малък търговец и с енергията между двете би направила една доста добра бизнес концепция.

Затова ние сме отворени към модела франчайз, искаме да си сътрудничим с лесните търговци и сме готови да го приложим, дори вече имаме първите обекти, които работят на този принцип.

На пресконференцията беше направен директен намек, че се налага монопол върху определени издания, определени пресгрупи. Има ли така политика?

Това е абсолютно невярно, абсолютно отговорно го заявявам, тъй като тютюневите изделия и печатните издания са наш фокус, тоест те са групите, които докарват трафик на клиенти и ние държим в тези две групи да предлагаме абсолютно целия асортимент, който се предлага на местния пазар.

Затова винаги в един нов град, в който отваряме своите обекти, една от първите ни задачи на нашия търговски отдел, е да се свърже с местните регионални издания, за да можем да подпише договор с тях и съответно да ги предлагаме в обектите си. Всички национално представени такива могат да се намерят в нашите обекти ежедневно, тоест няма дискриминация в тази посока.

Другото, което искам да кажа е, че отношението към продукта печатно издание при нас е доста по-различно, тоест всички търговски похвати, които една модерна верига може да предложи на производителя, тоест издателя, ние сме склонни да предложим като промоции, като активности...

Ако сте свързани с определени издатели и те имат определен интерес, дори политически, това би могло да бъде използвано при установяване на монопол.

Това ще повлияе на клиентите ни, ние сме убедени в това...

Ние сме изцяло търговска организация и следваме търговските принципи, даже наскоро си говорехме с издатели и те ми казват: „За първи път ние можем да говорим с някой, който може да ни даде първо информация къде се продават моите продукти, как се продават и съответно, ако имаме общ търговски интерес да се опитаме да промотираме още по-добре самия продукт, да получим обратна връзка от клиента – какво липсва в този продукт и как бихме могли да го подобрим, за да може той да е конкурентоспособен“.

Хората говорят за съвсем ясна икономическа свързаност между определена издателска група и компанията и в този смисъл са опасенията.



Това е абсолютно невярно и, пак повтарям, че ние сме изцяло търговска организация и за нас е важно клиентите ни да ни оценят правилно. За да бъдем ние адекватни спрямо клиентите си трябва да се държим наистина като икономически субекти.

Преди няколко месеца Йордан Цонев от ДПС обяви, че ще има нов закон за продажбата на тютюневи изделия на дребно. Вие така навлизате мащабно в тази продажба на дребно, не се ли опасявате, че този закон може да не отговаря на начина, по който вие ще продавате тези изделия... или може би знаете какви ще бъдат новите условия?

Не сме виждали, в детайли не мога да коментирам, ако има някакви ограничения, разбира се ще ни притесни. Не мога да коментирам, не сме го виждали.

А притеснява ли Ви, че в публичното пространство отказват тази поправка и й казват „Поправката Lafka“

Наистина ми беше странно защо така се именува, не виждам причина от това да е така.

Докъде ще стигне мащабът на развитието Ви в София?

Нямаме конкретна цел като търговска организация, ние преценяваме потенциала на бизнеса си и реагираме спрямо това. Категорично мога да заявя, че всички твърдения в посока „монопол“ не са оправдани, тъй като в момента ние, ако говорим само за тютюневи изделия, в момента предлагаме не повече от два процента от тютюневите изделия, които се продават месечно на българския пазар. Два процента е малко смешно да се говори за монопол.

Свързаността на „Табак Маркет“ с производителя „Булгартабак“ може ли да доведе до привилегия и да изтласкаване на останалите от пазара?

Категорично не. Това беше и причината ние да се отделим изцяло като структура като име, като проект, защото ние държим да сме самостоятелни. А наистина трябва да сме самостоятелни, за да можем да сме адекватни спрямо клиентите си. За нас клиентът е водещ, най-важен и по никакъв начин не можем да имаме други възможности.

Парламентът е опакован като Lafka в знак на протест. Как си обяснявате тази инсталация?

Само мога да кажа, че това е едно признание за маркетинг агенциите, с които работим, че те наистина успяха да измислят такова име, което много бързо се възприе с всички и аз наистина пожелавам на всички други колеги, които имат подобни проекти да имат тзoi късмет.

Наистина мисля, че успяхме да постигнем нещо много добро.

Има ли връзка между политиката, властта и Lafka?

Наистина няма таква връзка и аз отново повтарям, че ние във всеки един от градовете, в който сме участвали в една прозрачна, открита и законова процедура.

Това, което искам да кажа е, че в компанията ни вече работят 2000 човека. Това са хора, които са спазвали изцяло трудовото законодателство, те се осигуряват на доходите, които реално получават и във всеки един обект ние имаме минимум трима човека, които работят на сменен режим, тоест не можем да говорим за закриване на работни места, без да споменем това, че ние откриваме нови.

Какво очаквате да се случи с тези хора, които притежават обекти? Може би да станат служители на Lafka?

Или да станат наши франчайз партньори, каквито примери вече имаме, ще се радваме да подобрим диалога с тях, да разсеем техните притеснения и да старираме заедно този успешен проект. Тъй като наистина малкият търговец той все по-трудно се бори с големите доставчици и все по-трудно се бори с падащите обороти, това е факт, самите те го споменават, така че могат да се възползват от тази бизнес платформа, които ние бихме могли да осигурим.

От Булгартабак ли идват парите за Лафка?

Проектът се финансира с банкови средства, тоест ясна компания, която съответно се финансира, както всички останали компании..

А от коя банка Ви е кредитирането?

На този етап не бих искал да коментирам.

#### ✓ Агенцията по заетостта: Субсидираната заетост увеличава безработицата

Той потвърди, че нивото на безработица расте, но според него това става с ниски темпове, които не биха навредили съществено на икономиката

"Безработицата расте, защото държавата през предходните години е поддържала и все още поддържа голям брой лица на субсидирани работни места, чрез подкрепа на държавния бюджет". Това каза днес изпълнителният директор на Агенцията по заетостта (АЗ) Асен Ангелов. Той потвърди, че наистина нивото на безработица расте, според него с ниски темпове, темпове, които не биха навредили съществено на икономиката. Ангелов посочи, че когато говорим за пазар на труда това винаги е негативна тенденция и никога не може да бъде достатъчно ниско нивото на безработицата.

"На пръв поглед от статистиката прави впечатление, че новорегистрираните български граждани намаляват като абсолютна стойност спрямо предходни периоди през изминалите 3 години", каза ръководителят на АЗ. Той добави, че спрямо 2013 г. средномесечно между 8 000 и 9 000 души намаляват новорегистрираните. Асен Ангелов отбеляза, че за сметка на това безработицата расте, защото според него държавата през предходните години е поддържала и все още поддържа голям брой лица на субсидирани работни места, чрез подкрепа на държавния бюджет.

"Те поетапно излизат отново на пазара на труда, но този входящ поток, който прави впечатление, който намалява на месечна база говори за разкриване на работни места в реалната икономика, говори за раздвижване в бизнес средата. Асен Ангелов каза и че намалява на месечна база групата на т. нар. неактивни лица. Той даде данни на НСИ от тази седмица, според които спрямо предходния месец с 20 000 души е намаляла групата на неактивните лица. "От наша гледна точка мога да ви кажа, че с малко над 22 000 се е увеличил потокът от регистрирани лица в частта неактивни. Може да се каже, че излизат хора, които са били със статут неактивен и официално се регистрират – това също влияе на нивото на безработица.

#### ✓ Очакваме над 1 млрд. лв. инвестиции от БГ фирми

Големите български фирми ще направят над 1 млрд. лева инвестиции в индустрията през тази година, като ще създават и нови проекти, или ще довършат вече започнати. Това съобщи вчера Светослав Младенов, изпълнителен директор на Българската агенция за инвестиции, пред агенция Фокус. Пловдив и Русе са най-предпочитани от производителите на автомобилни авточасти, а регионът на София - за компании в сферата на информационните технологии и развойната дейност.

По задание на министър-председателя Пламен Орешарски, с цел подобряване на инвестиционния климат на страната ни, Българската агенция за инвестиции е започнала работа по изготвяне на предложения за промени в Закона за насърчване на инвестициите, насочени към намаляване и облекчаване на административните тежести, улесняване на процедурата по сертифициране на инвестиционни проекти.

В началото на годината Българската агенция за инвестиции изготви инвестиционен каталог с потенциални инвестиционни проекти, обясни Младенов. Целта е на едно място да бъдат събрани атрактивните за инвеститорите проекти, които могат да се реализират от български или чужди частни компании. Отделно подготвяме ежемесечно електронно издание, чрез което представяме инициативи, актуални проекти, показатели, свързани с бизнес, инвестиции и търговия, инвестиционни възможности на българските общини и макроикономически показатели, уточни още той.

#### ✓ Световната банка увеличава кредитирането с 50%

Световната банка (СБ) планира да увеличи обема на кредитирането с 50% в следващите 10 г., съобщава Reuters. Съветът на директорите на институцията утвърди план за повишаване обема на кредитирането със 100 млрд. долара. Очаква се детайлите за това решение да бъдат уточнени преди заседанието на Световната банка и Международния валутен фонд през април.

Страни със средно ниво на доходите, включително 5-те най-големи заемополучателя на СБ - Китай, Бразилия, Турция, Индия и Индонезия, ще могат в най-голяма степен да се възползват от увеличаване на размера на кредитите.

Разширението на кредитните възможности ще става чрез Международната банка за реконструкция и развитие. Тя е поделение на СБ, което се занимава с намаляване на бедността в страни със средно ниво на развитие.

Сегашният кредитен портфейл на банката възлиза на около 200 млрд. долара. Съгласно новата стратегия СБ иска да бъде конкурентна на пазара в сравнение с други фондове за развитие.

#### [investor.bg](#)

#### ✓ BMI прогнозира ускорение на икономическия ръст на България

Публичните разходи и износът ще дърпат икономиката, според анализ на компанията. Ръст от 1% за тази година очаква Калоян Стайков от ИПИ

Икономическият растеж на България ще се ускори през второто тримесечие на годината с оглед по-високи публични разходи и повишение на българския износ, прогнозира анализаторската компания Business Monitor International (BMI).

Според BMI текущата сметка на България ще остане на излишък в обозримото бъдеще, благодарение на по-силния износ на промишлени стоки за Европа и перспективата на нарастващите парични потоци след вдигнатите преди години ограничения за пътуване в ЕС, информира БНР.

Анализаторската компания направи възходяща ревизия на прогнозите си за излишъка по текущата сметка на България до излишък в размер на 2,1% от БВП през 2014 г. (от предишни очаквания за излишък от 0,7%) и 1,6% от БВП за 2015 г. (от предишна прогноза за излишък от 0,5%).

Тъй като икономическият растеж в България изглежда ще се ускори през следващите тримесечия, настоящите прогнози за текущата сметка на страната може би подценяват перспективите за по-силно вътрешно търсене и по-висок растеж на вноса през 2014 г. и през 2015 г., уточняват от BMI.

овишаващите се политически рискове в страната обаче ще доведат до забавяне на дълготрайните бизнес инвестиции и до ограничаване на потребителските разходи, алармират анализаторите.

Business Monitor International отбелязва, че краткосрочните рискове пред България са в неблагоприятна посока, като се има предвид възможността за нови предсрочни избори в страната през настоящата година и с оглед продължаващата законодателна безизходица.

Ръст на икономиката от 1% за 2014 г., прогнозира икономистът от Института за пазарна икономика (ИПИ) Калоян Стайков. Пред Investor.bg той обясни, че теоретично има възможност за по-висок ръст през втората половина на годината, но това зависи от политическата и социална стабилност.

Неговата прогноза се различава от заложената в бюджета ръст от 1,8% за тази година, както и от есенните прогнози на ЕК, според които икономиката на България ще постигне увеличение от 1,5 на сто през годината.

Според Стайков дългосрочните инвестиции ще се отлагат, докато не се види трайно подобряване в работата на изпълнителната и законодателната власт. "Подкрепа за растежа може да има и в резултат на по-висока икономическа активност в ЕС, но там също са налице сериозни рискове - високо ниво на публична задлъжнялост, които не бива да се подминават с лека ръка", каза икономистът.

Той обясни, че сравнително високият ръст, на който се радваше българската икономика до 2008 г., се дължи на износ и инвестиции, а не на потребление. През периода на възстановяване след 2009 г. двигателят също е бил износът.

"Не може да се разчита на държавата да харчи повече, за да стимули по-бързо възстановяване или висок икономически растеж след това. Необходими са инвестиции и добри условия за правене на бизнес", категоричен е Стайков. Според него най-голямата помощ в тази посока би била политическа стабилност и премахване на редица пречки, с които частният сектор е принуден да се съобразява.

## [Вестник Сега](#)

### **✓ Идеите за пенсионна реформа трябва да са ясни до седмица**

Синдикатите държат увеличението на възрастта да се отложи за 2025 г.

Социалното министерство трябва да даде предложенията си как ще се пенсионират българите в бъдеще до края на седмицата. Този ангажимент е поел социалният министър Хасан Адемов на среща с работодатели и синдикати за обсъждане на евентуално ново споразумение за мерки за стабилизиране на осигурителната система. След това социалните партньори ще кажат с кое са съгласни и ще дадат своите предложения.

"Надяваме се месец по-късно да имаме и общи идеи за промени", заяви президентът на КНСБ Пламен Димитров. От синдиката ще настояват пенсионната възраст да започне да расте отново, но евентуално чак от 2025 г., а дотогава да се увеличава само стажът, тъй като от него зависи осигурителният принос. За въвеждане на автоматична обвързаност с продължителността на живот пък може да се мисли чак след 2030 г., според Пламен Димитров. Той беше категоричен още, че няма как ранните пенсии да се поемат от професионалните фондове от началото на 2015 г. "Те не могат да плащат и по обективни причини. Изнесоха се данни, че от над 170 000 осигурени в тях едва за 49 000 се внасят осигуровки. Останалите са генерирали правата си заради стаж отпреди 2000 г.", коментира Димитров. Една от синдикалните идеи е за работещите тежък труд да се създаде отделен фонд в НОИ на принципа на учителския, който да поема ранните им пенсии. Според КТ "Подкрепа" е наложително да се уреди и контролът върху парите на хората за втора пенсия и начинът на плащането им от втория стълб. "Ако нещата продължават така, хората няма да получат пенсии оттам", смята вицепрезидентът на "Подкрепа" Димитър Манолов.

И синдикати, и работодатели смятат, че е крайно време да се реши проблемът с ранното пенсиониране на най-облагодетелстваните категории осигурени - полицаи и военни. "Нашето мнение е, че трябва да има пенсионна възраст и за тях", отсече Григор Димитров от БСК. Работодателите настояват също отново да плащат само първия ден от болничните вместо трите, което според старото споразумение между социалните партньори и правителството трябваше да стане от 2012 г. Това коства повече от 100 млн. лв. на бизнеса. Категорично трябва да е ясно и какво ще стане с падането на тавана на пенсиите, което трябваше да стане от т.г., но беше отложено за пореден път, сега до края на 2018 г. И според социалните експерти тази мярка ще бъде стимул за осигуряване на реални доходи.

Правителство, работодатели и синдикати трябва да се разберат и ще има ли увеличение на осигурителните вноски. Сега се предвижда вноската за втория стълб от 2017 г. да стане 7% вместо 5%. "Но не е ясно дали общата вноска ще се увеличи с 2%, или ще се вземат от парите, които сега отиват в НОИ", коментира Димитров.

### **РАЗМИНАВАНЕ**

Синдикатите категорично държат на криминализирането на укриването на осигуровките. Работодателите обаче са също толкова категорични, че това не трябва да става, тъй като може да се използва за рекет срещу тях. От БСК настояват, ако те се криминализират, работниците също да носят отговорност, че се съгласяват да ги осигуряват на по-малки пари. Конституционният съд обаче има решение по подобен казус - за глобата за работници без договор, според което те не могат да носят отговорност, тъй като работодателят е този, който решава дали да им позволи да работят без контракт или не.